

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

پایان نامه

برای دریافت درجه دکترای پزشکی

موضوع :

بررسی میزان شیوع آنمی فقر آهن در دانش آموزان دختر پایه پنجم

شهر اردبیل در سال ۱۳۸۲

استاد راهنما:

آقای دکتر منوچهر براك

استاد مشاور :

آقای علی نعمتی

نگارش :

جلال آروین

سال تحصیلی : ۸۳ - ۱۳۸۲

تقدیم به پدر بزرگوارم

که ایمان و استقامت را به من آموخت

باشد که امین آموخته هایش باشم

تقدیم به مادر مهربانم

که عشق و صداقت را به من آموخت

باشد که قطره ای از دریای بیکران عاطفه

اش باشم

تقدیم به خواهران عزیزم و برادر مهربانم

که تکیه گاه من در لحظات سخت زندگیم بوده اند.

تقدیم به استاد ارجمندم جناب آقای دکتر منوچهر براک

به پاس راهنماییهای ارزنده و ذوق و باریک بینی که در

تالیف این پایان نامه مبذول داشتند.

تقدیم به استاد گرامیم جناب آقای علی نعمتی

که با راهنماییهای بی شائبه راهگشا و روشنگر من در این

راه بودند.

مقدمه و اهداف: کمبود آهن و کم خونی ناشی از آن یکی از مشکلات عمده بهداشت عمومی در دنیاست که اثرات نامطلوب آن بر تکامل جسمی و کاهش بازده کاری افراد به اثبات رسیده است. بر اساس گزارش های سازمان جهانی بهداشت بیش از ۲ میلیارد نفر از مردم جهان دچار کم خونی هستند. شیر خواران ، کودکان در سنین پیش از مدرسه و نوجوانان و زنان سنین بارداری بیشتر در معرض خطر قرار دارند.

اهداف تحقیق: هدف از این تحقیق بررسی میزان شیوع آنمی فقر آهن در دانش آموزان دختر پایه پنجم شهر اردبیل در سال ۱۳۸۲ که ۱۲ سال تمام داشتند.

مواد و روشها: این مطالعه یک نوع بررسی توصیفی-مقطعی است که در آن ۲۰۰ نفر از دانش آموزان پایه پنجم شهر اردبیل که ۱۲ سال تمام داشتند انتخاب شدند که یک پرسشنامه شامل سن، قد، وزن، میانگین معدل پنجم و میزان تحصیلات پدر و مادر دانش آموزان تکمیل گردید دانش آموزان جهت خونگیری به آزمایشگاه مورد نظر معرفی شدند که از بین ۲۰۰ نفر دانش آموز ۱۷۰ نفر حاضر به خونگیری شدند و در آزمایشگاه آزمایشهای CBCdiff - Hb- HCT - Serum iron- TIBC و Ferritin انجام شدند و اطلاعات حاصله توسط نرم افزار SPSS و با روش لامبدا تحت آنالیز قرار گرفت.

نتایج: این مطالعه نشان داد در دختران پایه پنجم میزان شیوع آنمی فقر آهن ۳٪ و کمبود آهن ۱۰/۶٪ بود همچنین یک ارتباط معنی داری بین آنمی فقر آهن و کمبود آهن با قد، وزن و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در سطح ($\alpha = 0/05$) وجود داشت اما رابطه معنی داری بین آنمی فقر آهن و کمبود آهن با میزان تحصیلات پدر و مادر دیده نشد.

نتیجه گیری: این مطالعه نشان می دهد که آنمی فقر آهن و کمبود آهن در دختران دانش آموز وجود داشته و نسبت به سال های قبل کاهش یافته است.

کلمات کلیدی: آنمی - آنمی فقر آهن - کمبود آهن - دانش آموز - دختر

مقدمه و اهمیت موضوع

کمبود آهن و کم خونی ناشی از آن یکی از مشکلات عمده بهداشت عمومی در دنیاست که اثرات نامطلوب آن بر تکامل جسمی و کاهش بازده کاری افراد به اثبات رسیده است. بر اساس گزارش های سازمان جهانی بهداشت بیش از ۲ میلیارد نفر از مردم جهان دچار کم خونی هستند. شیر خوران، کودکان در سنین پیش از مدرسه، نوجوانان و زنان در سنین باروری به ویژه زنان باردار بیشتر در معرض کم خونی فقر آهن قرار دارند. مردان بالغ نیز ممکن است به علت دریافت نا کافی یا تکرار عفونت های انگلی در معرض خطر کم خونی باشند. در کشور های در حال توسعه ۵۰ تا ۶۰ درصد از زنان باردار، شیر خوران و کودکان مبتلا به فقر آهن هستند. مشکل فقر آهن حتی در کشور های توسعه یافته نیز یکی از مشکلات تغذیه ای عمده است، به طوری که در کشور های قاره آمریکا ۴۰ درصد و در کشور های اروپایی ۱۸ درصد از زنان باردار دچار کم خونی فقر آهن هستند. در کشور ما نیز کم خونی یک مشکل عمده تغذیه ای بهداشتی است. بر اساس بررسی اخیر که در کل کشور انجام شده است در حدود یک سوم از زنان در سنین باروری دچار کمبود آهن و کم خونی هستند و کم خونی شدید در ۱۷ درصد آنان وجود دارد. کم خونی فقر آهن با عوارضی همچون کاهش مقاومت بدن در برابر عفونت، کاهش قدرت یادگیری در کودکان و کاهش ظرفیت و توان کاری همراه است و در صورتی که اقدامات لازم به منظور